

USVOJENA DIREKTIVA O NAKNADI ŠTETE PREVARENIM KUPCIMA

Europski parlament u borbi protiv poslovnih prevara

Pojedinci i poduzetnici kojima je zbog kršenja prava tržišnog natjecanja nastupila šteta, imaju mogućnost zatražiti naknadu štete zbog stvarnog gubitka, te gubitka profita i dobiti

Gradani Europske unije, kao i poduzetnici koji posluju na njezinom teritoriju, odnedavno su zaštićeni od poslovnih prevara koje uzrokuju promjene u tržišnom natjecanju. Naime, na svojoj posljednjoj sjednici Europski parlament usvojio je važnu Direktivu o pravilima za naknadu štete zbog kršenja odredbi propisa o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji. Ta će odluka, koju zakonskoj formi trebaju normirati nacionalni parlamenti, omogućiti građanima i poduzetnicima kompenzaciju štete od sudionika zabranjenog kartelnog dogovora. Prema Direktivi, pojedinci i poduzetnici kojima je zbog kršenja prava tržišnog natjecanja nastupila šteta, imaju mogućnost zatražiti naknadu štete zbog stvarnog gubitka te gubitka profita i dobiti, i to bez obzira jesu li direktni ili indirektni kupci.

Kompenzacija

Jednostavnije rečeno, prevare li vas pri kupnji neke robe ili usluge zbog toga što su cijene "dogovorene", imate pravo na kompenzaciju, nadoknadu izgubljene dobiti i kamate. Naravno, stvaranje kartelskog dogovora naprimo je treba dokazati, za što je predviđena posebna procedura.

Važno je istaknuti kako direktiva predviđa da svaka osoba koja je pretrpjela štetu zbog kršenja prava tržišnog natjecanja ima pravo na punu kompenzaciju, dok će dokaze za počinjeno otkrivati nacionalni sudovi. Oni će imati ovlasti za određivanje i otkrivanje dokaza, pri čemu će se poštivati načela

Prevare li vas pri kupnji neke robe ili usluge zbog toga što su cijene "dogovorene", imate pravo na kompenzaciju

Za Hrvatsku i njezine građane i poduzetnike ovakva su "pravila igre" posvemašnja novost, te će trebati još mnogo vremena kako bismo se navikli da kao potrošači, građani i(li) poduzetnici imamo pravo biti zaštićeni u svakodnevnom tržišnom natjecanju

proporcionalnosti i zaštite povjerljivih informacija. Posebno su zanimljiva nova pravila što se odnose na dokazivanje prevara u poslovanju, odnosno na dokaze koje agencijama za zaštitu tr-

pokazati nakon završetka cijelog postupka, odlučit će nacionalni sudovi, a sukladno odredbama nacionalnog zakonodavstva o zaštiti poslovnih i osobnih podataka.

Šteta počinjena od sudionika kartela, koji su se nezakonito tržišno ponašali, naplaćivat će se solidarno od svih kršitelja propisa. Od takve prakse može biti izuzet samo prijavitelj takve prakse, koji tada mora isplatiti samo štetu počinjenu vlastitim klijentima. Također, iznimka su mali i srednji poduzetnici koji će biti odgovorni samo svojim direktnim i indirektnim kupcima i to pod uvjetima da je njihov tržišni udjel na mjerodavnom tržištu u vrijeme povrede manji od pet posto.

Uvrstiti u zakone

Iako posljednju riječ u ovakvim slučajevima imaju sudovi, predviđa se kako će oni imati u vidu konačne odluke agencija

za zaštitu tržišnog natjecanja, koje će se prihvaćati kao materijalni dokazi. Naravno, uključene strane sudovima će predočiti i druge materijalne dokaze. Minimalni rok zastare za počinjeno štetu zbog povrede tržišnog natjecanja je pet godina, ali ga države članice Europske unije mogu i povećati.

Spomenuta Direktiva treba postati sastavni dio zakonodavstva svih zemalja EU kroz slijedeće dvije godine. Njezino usvajanje važno je, kako je rekao povjerenik za tržišno natjecanje Joaquín Almunia, zbog efikasne zaštite građana i poduzetnika.

"Direktiva će pomoći da se pravo na naknadu štete napokon počne provoditi u praksi", napomenuo je Almunia i podsjetio kako je Sud Europske unije žrtvama povreda propisa o tržišnom natjecanju priznao pravo na naknadu štete, iako zbog procesnih zapreka u različitim nacionalnim zakonodavstvima država članica vrlo mali broj žrtava kompenzaciju i ostvari.

Za Hrvatsku i njezine građane i poduzetnike ovakva su "pravila igre" posvemašnja novost, te će trebati još mnogo vremena kako bismo se navikli da i kao potrošači, građani i(li) poduzetnici imamo pravo biti zaštićeni u svakodnevnom tržišnom natjecanju.

D. Grakalić

RANCH BARBA TONE U MANJADVORCIMA: IPARD-ovim NOVCEM SUFINANCIRANA GRADNJA ŠTALE ZA PANSION KONJA

Drugi od štale rade kuće za odmor, a ja odlučio sagraditi štalu

Samo zbog dvije preinake koje nisu odgovarale propisima kojima moramo udovoljavati, radovi su nam se odužili za dva mjeseca. Naime, svaku etapu morali gotovo svakodnevno slikati te nadležnim službama u Zagreb slati materijal kako bi se doista uvjerili da smo u građevinu ugrađivali sav onaj materijal koji je naveden u projektu, kaže vlasnik Zoran Uravić

Piše Barbara BAN
Snimio Milivoj MIJOSEK

Popularni Ranch barba Tone u Manjadvorcima gdje se već godinama održava turističko i terapijsko jahanje te se organiziraju dječji kampovi, ali i utrke u daljinskom jahanju, uložio je značajan novac u uređenje svoje nove štale, s time da je dio novca dobio iz europskih fondova, točnije iz mjere za ruralni razvoj IPARD 302. Štala, koja je dovršena prije godinu i pol dana, koštala je 720 tisuća kuna, a od toga je ovaj objekt konjičkog turizma dobio 259 tisuća bespovratnih sredstava.

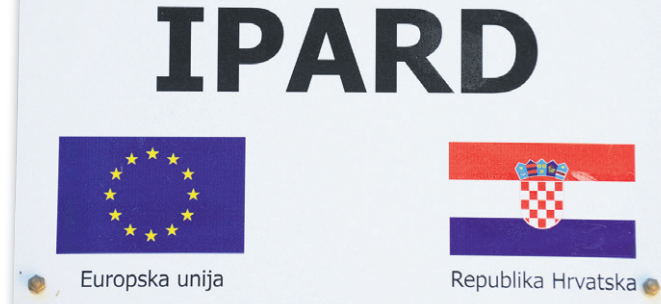
Pansion za konje

Objekt na dvije etaže od 250 kvadrata upravo ovaj tjedan obilazi završna komisija iz Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju koja bi trebala dati konačnu ocjenu projektu i isplatiti novac. Riječ je o objektu s osam velikih bokseva za konje u prizemlju koji u Manjadvorcu dolaze na pension, odnosno gdje ranch za vlasnike konja organizira smještaj, brigu i hranu za njihove ljubimce. Na katu štale uređen je prostori sjenik.

Kako nam kaže vlasnik ranča Zoran Uravić, investicija za koju je dobio kredit iz Hrvatske banke za

Uređeno je osam prostora bokseva

Nova štala dovršena je uz pomoć IPARD-a

obnovu i razvoj, bila je poprilično zahtjevna jer je svu dokumentaciju i suglasnosti trebalo prikupiti u samo 28 dana. U tom kratkom roku kucuo je od vrata do vrata svih nadležnih službi od Pule preko Labina do Pazina kako bi u roku mogao predati papire za dodjelu bespovratnih sredstava.

Odužilo se

- Dok drugi u selu i okolici od štale rade kuće za odmor, ja sam se odlučio obrnuti. Sa sinovima sam sagradio štalu koja će nam u budućnosti služiti za držanje konja vlasnika koji će se u

Istri odmarati. Svog će ljubimca moći držati kod nas. Prikupljanje dokumentacije bilo je uistinu mukotrpno, ali svi su nam izlazili u susret upravo zbog kratkih rokova. Međutim, da nije bilo mog sina Tonija, sumnjam da bi sve uspio riješiti. U svakom slučaju, investicija je sada dovršena i čekamo da komisija iznese završnu riječ, kaže nam vlasnik ovog ranča koji je u konjičkom svijetu posebno poznat po svojem Konjičkom klubu Istra nižući brojna domaća i međunarodna priznanja kada je u pitanju daljinsko jahanje.

Poseban dio štale je sjenik

Veli da je zbog zahtjeva Europske unije bilo dosta preinaka, a da je arhitektima projekt bio dodatno težak jer se ovakvi objekti prema europskim propisima u Istri još nisu ni gradili.

- Samo zbog dvije preinake koje nisu odgovarale propisima radovi su nam se odužili za dva mjeseca. Naime, svaku smo etapu radova morali gotovo svakodnevno slikati te slati nadležnim službama u Zagreb kako bi

se doista uvjerili da smo u građevinu ugrađivali sav onaj materijal koji je naveden u projektu. Kad se radi neki projekt prema zahtjevima za dodjelu bespovratnih sredstava iz IPARD-a onda se mora misliti na svaku sitnicu

Zoran Uravić

Ranch barba Tone poznat po terapijskom i turističkom jahanju

Štala je koštala 720 tisuća kuna, a od toga je ovaj objekt konjičkog turizma dobio 259 tisuća bespovratnih sredstava

jer inače ne dobivate novac, kaže nam ovaj turistički djelatnik na Barbanštini.

Veli da zasad cijene oko pansiona konja u Manjadvorcima nije definirao jer da će taj projekt tek sada zaživjeti kada su granice iz Europske unije prema Hrvatskoj pale.

Smještaj za djecu

Naime, kako kaže prije se s konjem na granici moralo čekati satima zbog raznih procedura pa bi se putovanje odužilo što je mnoge odbijalo od dolaska u Istru. Od kada je Hrvatska ušla u EU, putovanje je uvelike olakšano, pa se nadaju i većem interesu vlasnika konja iz zapadne Europe.

Ujedno, štala će se koristiti i za vrijeme brojnih natjecanja koja se organiziraju u Istri, posebice u daljinskom jahanju. Jedno od većih natjecanja održat će se u listopadu kada se u Manjadvorcima očekuje i do 200 jahača i njihovih pratitelja iz Italije, Austrije i Slovenije budući da se radi o natjecanju s područja Alpe-Adria, koji ne da će samo se ovdje natjecati, već će i konzumirati svu aktualnu turističku ponudu - od smještaja, restorana do posjeta znamenitostima.

U budućnosti, kako najavljuje Uravić, želja je uz pomoć novaca iz europskih fondova proširiti ponudu i na smještajne kapacitete.

- Kako se ovdje od 2007. godine organiziraju dječji kampovi kroz koje je prošlo tristotinjak djece iz cijele Hrvatske, željeli bismo urediti za tridesetak djece i šest bungalova. Dosad se nismo upuštali u tu investiciju jer smo željeli dovršiti štalu. Međutim, vjerujem da bismo i taj dio mogli realizirati kroz naredne tri godine, zaključuje Uravić.

PROJEKT PREKOGRANIČNE SURADNJE HOLISTIC OBJEDINJUJE ZAŠTITU OKOLIŠA I OČUVANJE IMOVINE

Požare će otkrivati infracrvene kamere

Adriatic Holistic Forest Fire Protection-HOLISTIC strateški je projekt financiran u okviru programa Jadranske prekogranične suradnje 2007-2013. koji, kao jedan od partnera, provodi Istarska županija. Glavni cilj projekta je poduprijeti održivo upravljanje zajedničkim prirodnim resursima kroz prevenciju požara i poduprijeti održivo korištenje biomase uz istovremeni razvoj prekogranične suradnje projektnih partnera.

Infracrvena kamera detektira povećanje topline mjesta na kojem nastaje požar i šalje upozorenje u centar za praćenje u vrijeme kada je taj požar običnoj kameri još uvijek nevidljiv, pojasnila je Anica Dobran Černjul

Projekt menager za Istarsku županiju Anica Dobran Černjul istaknula je da se projektom planira nadogradnja postojećeg sustava nadzornih kamera za ranu detekciju i praćenje požara te promatranje požarišta, rekavši da je predviđena ku-

povina infracrvenih kamera i pripadajućih software-a. Upotrebljavat će se u kombinaciji sa sustavom nadzora koji je već u primjeni.

Po njenim riječima, glavna prednost infracrvenih kamera u odnosu na obične je sposobnost rane

detekcije na osnovi mjerenja topline predmeta promatranja. "Laički rečeno, infracrvena kamera detektira povećanje topline mjesta na kojem nastaje požar i šalje upozorenje u centar za praćenje u vrijeme kada je taj požar običnoj kameri još uvijek nevidljiv", pojasnila je Dobran Černjul. Od ukupno 20 partnera na projektu, tehnologiju infracrvenih kamera u svoje će sustave ugraditi Istarska i Splitsko-Dalmatinska županija te slovenska Općina Ajdovščina.

-Zajednički napredak u stupnju opremljenosti svim alatima koji se koriste u ranoj detekciji i praćenju požara u našoj županiji i susjednoj Slovenskoj regiji Primorskoj (Ajdovščina) je ujedno i doprinos boljoj suradnji vatrogasnih postrojbi u pograničnom području. Između ostalog Istarska županija je trenutno u procesu odabira javne obrazovne institucije koja ima sustav grijanja koji kao energent koristi lož ulje, a čiji bi se sustav mo-

gao promijeniti na način da kao energent za grijanje koristi bio masu, točnije drvene sječke/pelete. Iz ovog projekta financirat će se i izrada projektne dokumentacije, demontaža postojećeg sustava grijanja, nabava i montaža novog sustava grijanja, te izgradnja spremišta za sječku/pelete u odabranoj javnoj ustanovi, veli Dobran Černjul.

D. BAŠIĆ-PALKOVIĆ

nastavak na strani 2

STRATEŠKI PROJEKT HOLISTIC KOORDINIRA ZAŠTITU OKOLIŠA I OČUVANJE IMOVINE

Grijanje na pelete umjesto na lož-ulje

Uporabom drvene sječke iz naših šuma kao energenta za grijanje u školama, dodatno se čiste šume i radi se na prevenciji opasnosti od požara te se stvaraju uvjeti za brže gašenje požara, istaknula je menadžerica projekta za IZ Anica Dobran Černjul

(nastavak sa strane 1)

Simulacija očekivanih rezultata pokazala je da se ugradnjom kotla za grijanje na sječke štedi do 167 tisuća kuna godišnje. "Ako se koriste pelete kao energent za grijanje, ušteda u odnosu na kupovinu lož ulja iznosila bi gotovo 80 tisuća kuna godišnje. Dodana vrijednost ovakvog zahvata je i smanjenje emisije CO2 od otprilike 90.217 kilograma godišnje, što doprinosi nastojanju Istarske županije da bude predvodnik među hrvatskim županijama koje nastoje učinkovito koristiti prirodne resurse stavljajući ih u funkciju postizanja energetske neovisnosti", rekla je Dobran Černjul.

Projektom se obuhvaća i izrada tehničke dokumentacije za izgradnju broda opremljenog za gašenje požara kojim bi se brzim intervencijama moglo ograničiti i sanirati nastalo onečišćenje mora uslijed iznenadnog onečišćenja s kopna ili sa plovila.

- U vrijeme kada na moru nisu prisutni rizici od onečišćenja, ovaj brod bi se koristio za istraživačke aktivnosti na moru.

Anica Dobran Černjul

Kako je sprječavanje rizika od onečišćenja mora strateški bitno svim Jadranskim županijama, može se u dugom roku očekivati zajedničko nastojanje projektnih partnera da se i financiranje izgradnje brodova zatraži od Europskih fondova. Također, krajem 2014. godine početak ćemo s provedbom edukativnih radionica u prirodi za učenike osnovnih škola, a program će se nastaviti i tijekom 2015-te edukacijama i skupovima za poljoprivrednike, volontere i građane, kazala je Dobran Černjul.

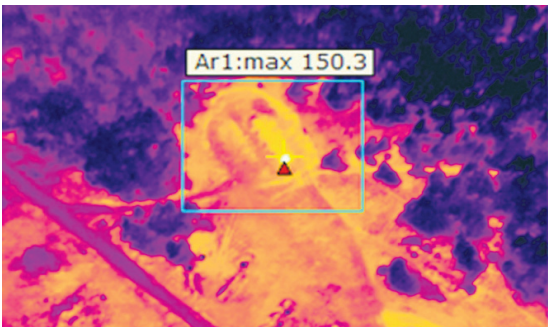
- Kupnja infracr-

venih kamera pridonosi poboljšanju sustava rane detekcije i praćenja širenja požara čime se postiže bolja zaštita života i imovine stanovnika. Također, uporabom drvene sječke iz naših šuma kao energenta za grijanje u javnoj obrazovnoj instituciji, dodatno se čiste šume i radi se na prevenciji opasnosti od požara te se stvaraju uvjeti za brže gašenje požara. Izradom dokumentacije za izgradnju broda za gašenje požara stvaraju se preduvjeti za postizanje smanjenja rizika od onečišćenja mora, zaključila je Dobran Černjul.

D. BAŠIĆ-PALKOVIĆ

Iz projekta Istria odobreno 469.546 eura

Projekt Holistic doprinosi sustavnom napretku u razvoju koordiniranih politika, strategija i aktivnosti svih sudionika uključenih u sektor zaštite okoliša i očuvanja imovine. Ukupna vrijednost projekta je 9,3 milijuna eura, a udio Istarske županije iznosi 469.546 eura. Provedba projekta trajati će 30 mjeseci, zaključno s ožujkom 2016. godine. Aktivnosti projekta provodi 20 partnera iz Hrvatske, Slovenije, Italije, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Albanije, Grčke i Srbije.

Putem infracrvenih kamera moguće vidjeti početak požarišta

Ista fotografija snimljena običnom kamerom

PROMOVIRANA NOVA

Stazom o preko P

Oko 14 kilometara prešli smo za četiri sata laganog hoda unatoč povremenoj kišici. Staza nije suviše zahtjevna, osim na početku gdje se savladava gotovo cijela visinska razlika

Kružna pješačka staza Svetog Kocijana od Boruta do Paza pa natrag preko Makarunske vasi i Sandalji do polazne točke, otvorena je krajem prošlog tjedna promotivnim pješacenjem male grupe entuzijasta.

Oko 14 kilometara ne previše zahtjevne staze prešli smo za oko četiri sata laganog hoda unatoč povremenoj kišici. Markacionist Giovanni Sirotti Nini, poznati pazinski planinar, te Anton Fabijan iz Boruta opet su se svojski potrudili. Označili su put brojnim zeleno žutim pješačkim oznakama, odrezali grane koje smetaju pješacima, izraditi kartu...

Vlakom do Boruta

Predvođeni Ninijem, Tonijem i u društvu načelnika općine Cerovlje Emila Dausa te promotorima ove staze bračnim parom Lorenom i Deanom Stefanovićem krenuli smo od željezničke postaje u Borutu upravo u trenutku kada je stizao vlak iz Pule - u 10,40 sati. Vlak bi mogao biti prihvatljiv prijevoz za izletnike koji dolaze iz Pule i drugih mjesta kojima prolazi vlak, a mogu se njime i vratiti u popodnevnim ili večernjim satima.

Dakle prijeđe se pruga, pa prateći oznake na desno obide ciglana. Zatim valja ići preko mostića te skrenuti u desno prema ipsilonu kod velikog hrasta na kojem je također oznaka. Koju stotinu metara hoda se paralelno s glavnom prometnicom pa skreće lijevo prema podvožnjaku. Ipsilon ostaje iza nas i prateći dalje zeleno žute znakove nakon nekoliko stotina metara asfalta skrećemo opet desno i nastavljamo putem kroz šumu.

Ruševina starog kaštela u Pazu

KRUŽNA PJEŠAČKA STAZA SVETOG KOCIJANA NA PODRUČJU OPĆINE CEROVLJE

Orhideja od Boruta Paza do Sandaljja

Na ovom je području mnoštvo vrsta orhideja pored sveg ostalog cvijeća i bilja

Početak staze ispred željezničke postaje pokazuje Nini

Prvi dio ovog puta je zapravo najteži i najstrmiji jer se savladava oko 200 metara visinske razlike.

Uspón na početku

Povoljna je okolnost da se hoda većim dijelom u hladu, kroz šumu što pogoduje kada je sunce prejak.

Ubrzo se otvara pogled prema mjestu Borutu i dolini. Zatim se stiže da ostataka crkvice svetog Kocijana po kojoj je cijela staza i dobila ime. I tu završava uspon, dalje se uglavnom hoda po visoravni. Zid crkve visok tek oko metra predočava gabarite ove nevelike roma-

ničke sakralne građevine. Prije koju godinu mještani su iskrčili raslinje, ali se to nije pokazalo dovoljnim, pa je namjeravali konzervirati, doznajemo od načelnika Dausa.

Ova bi se staza slo- bodno mogla zvati i sta- za orhidejama jer uokolo

Ruševine crkvice svetog Kocijana i ekipa koja je promovirala ovu stazu

Na jesen festival pješačenja

Staza Svetog Kocijana već je druga staza uređena u kratkom roku na području općine Cerovlje. Prva je ove jeseni promovirana staza Svetog Silvestra koja vodi na drugu stranu, od Boruta do Draguča. Međutim, na tome ne misle stati u općini. U planu je i treća staza koja bi povezala srednjovjekovne kaštele Paz, Belaj i Gradinje. Već ove jeseni u općini zajedno s entuzijastima planiraju organizirati festival pješačenja na koji će pozvati planinarska društva iz Istre i drugih dijelova Hrvatske.

raste puno vrsta orhideja pored svog ostalog cvijeća i bilja. Bijele margaritice, divlje gladiole, makovi i svo ostalo cvijeće samo se neki od razloga zbog čega je proljeće pored jeseni najljepše vrijeme za obilazak ovog brežuljkastog kraja.

Staza dalje vodi prema obnovljenoj cesti u pravcu sela Tencići. Prometnica je asfaltirana u sklopu predpristupnog programa IPARD, mjera 301 prošle godine. Njome prelazi tek kratka dionica pješačke staze. Važno je pratiti znakove i sigurno se dolazi do Stráževice. Mjesto je to na kojem je postavljen vidikovac

Prvi vidikovac iznad Boruta

u sklopu mjera zaštite od požara, pa se kao na dlanu prostire Istra s jedne strane prema Plominu i moru, a s druge prema Učki te dalje prema unutrašnjosti poluotoka.

Nakon kraćeg odmora i izvrsnih cukeračica koje je ispekla Meri Fabijan polazimo dalje u pravcu Paza. Krajolik se pomalo mijenja - prate nas karakteristični slojevi lesa zanimljivih oblika.

Stara štala

Došavši do asfaltirane ceste na desno se skreće prema selu Paz i poznatom kaštelu do kojeg treba još oko 15 minuta pješačenja. Vraća se istim putem natrag i nastavlja nedavno obnovljenom bijelom cestom prema Makarunskoj vasi. Do makaruna ili pljukanca kako se nazivaju u južnoj Istri, može se doći tek nešto kasnije. Treba potegnuti još par kilometara do Sandaljja. Tamošnji agroturizam Stara štala nezaobilazan je dio ove staze, jer do njega pješaci

stižu pred kraj puta umorni i gladni. Gotovo sve ono što će ponuditi na tanjuru ili u čaši velika obitelj Merklin na svom gospodarstvu sami uzgajaju. Ovo je jedan među boljim objektima u toj branši, a sagrađen je sufinanciranjem iz programa IPARD-a. Lijepo je vidjeti kada mlade obitelji mogu svoju egzistenciju pronaći kod kuće pa tako pored roditelja svoj dio posla odraduju i njihova tri sina zajedno sa svojim suprugama.

Nakon okrijepe preostaje tek kraća šetnja, za bolju probavu, natrag prema Borutu gdje je i polazna točka staze.

Na koncu zaključujem da stazu mogu savladati i oni sa slabijom kondicijom. Manje iskusnim grupama pješaka preporučuje se vodič koji će ih sigurno provesti cijelim putem. Za pješačenje ovim prelijepim brežuljcima ipak je najbolje krenuti na jesen ili u proljeće dok nisu prevelike vrućine.

Jasna ORLIĆ